

Zas Latweefchu draugs.

1844. 27 Janwar.

4ta lappa.

J a u n a s s i n n a s.

Is Pēterburgēs. Aiswinā spēhdeēnā, tai 16tā Janwar, tur augsti zeeniga Keisera trescha meita, ta leelwirstene Aleksandra Nikolajewna arri pehž Wahž' tizzibas tikke falaulata ar to Wahž' prinzi Friedrich no Hessen-Kasseles; un atkal 19tā Janw. Keisera brahta ohtra meita, ta leelwirstene Elisabet Mikkaissowna, ar to walbidamu Wahž' erzogi Adolf no Nassau.

Is Rihges. 9tā Mai ap paschu puffedēnu — tā mehs tik taggad effam dabujušchi sinnaht — gabje weens kallejs, Bel wahrdā, ar laiwu, ko aplam peelahdejis ar malku, pa Daugawu ne taht no Lihbet-fallas, un bija sawus diwus behrnus fehž dinajis malkai wirsū, un arri wiina kalpone bija lihds eeksch laiwās. Etīprs wehšich uhdēni drihs eedsinne laiwā; fchi sabje grīmt, un wiissi tšhetri zilweki neschehligi buhtu nosliškufchi, ja weens jauneklīs, Hermann Strauch wahrdā, no mallas to nelaimi redsejis, ne buhtu ahtumā eekahpis zittā laiwā, un ar to ne nahjis un sawu paschu dšihwibu ne behdadams, wiinaus wiissus ne isglahbis.

Is Itahlies semmes. (1 Janw.) Zas ugguns kalns Etna, pahr to zitta lappa stahstija, kahdas nelaimes un breefmas zaur wiinau notikkufchas, tas taggad fchēet dohtees meerā. Bet nu staidri parahdahs, ka wiinaam peež brihnum' leeli zaurumi wirsgallā, kurreem eekschā wirrahs. Diwi no scheem zaurumeem stahw drihs 2 juhdses tahtumā weens no ohtra; tas widdus zaurums wehl ar ween kuhpina un no ta arri trohksnis atskann, un pa nakti leesma issfittahs. Zas zaurums atkal, kas wairak us seemeta pussi, ne darra trohksni, bet kluffi pa leeleem stabbeem ischauh pelnus. Ak, kaut jel jau buhtu pa wiissam meerā!

Leelajs Kristaps.

Par to kofka bildi, kas Rihgā pee Kabrls wahrteem stahw appaksch jumtina, par to leelo wihtu, kam behrns us plezza un wehž-lukteris rohkā, ko wiissi par «leelo Kristapu» sawz, tā teel stahstihžs: Pee dšikas un straujas uppes, pahr kurru ne bij nedf tillts taišihšs, nedf ar laiwian warreja pahrzeltēes, bij masa flikta buhdina. Tur dšihwoja pagamu milsu-wihrs no warren leela auguma, kas papreeksch par salbatu bij deenejis, bet nu to darbu bij usnehmees, zeklineekus us plezgeem pahr uppi nest. Zebšchu fchis milsu-wihrs neganti bailigs un breefmigs no gihmja isskattijahs, tad tomehr tas bij gaušchi labfirbigis. Kad kahds nabbags nahze, kas par pahrnešchanu ne warreja

aismakfaht, tad winsch to 'pahr welti pahrneffe; kad ir kahds nakti pee uppes nahje, un Kristaps — tā to milsu-wihru pehzlaikds nofauze — jau dšikā meegā gulleja, tad winsch tomeht us pirmu faulfschanu no ziffahm islehje, fagrahbe sawu refnu kuhju un briedde aukstā uhdeni. Daudsreis tas peekuffufcheem zeklineekeem dewe nakts-mahju un barribu. Kad winsch sawā darbā tahds ustizzigs bij, un teem zeklineekeem labprah palihdseja, tad tas tam mihtam Deewam patikke.

Kahdā tumschā un wehtrainā nakti Kristaps, leela wehja deht, mas ween warreja dširdeht no winnas mallas fauzoh: »Pahrnefs manni!« kā laudis, kas gribbeja pahri eet, bij eeraddufchi faukt. Tuhlin tas uszehlehs, pahrbriedde par to schwahkdamu uppi, un gribbeja to fauzeju pahrnest. Bet tas ne redseja ne weenu. Wezzajs dohmaja: »Laikam ne esmu lahgā dširdejis!« un bes kurneschanas atkal issteepahs us ziffahm. Par masu brieddi tas atkal dširdeja fauzoh: »Pahrnefs manni!« un scho reis dauds skaidraki. Ohc reis fagrahbe sawu kuhju, briedde atkal pahr uppi, kas ar ween leelaka zehlehs, bet tāpat; kā pirmā reise, ne atradde ne weena. »Tu jau laikam buhfi wihlees!« tā wihrs pats us fewis runnaja, un atkal apgullehs. Bet par masu brieddi fauze treschu reisi, un nu gluschi skaidri: »Pahrnefs manni!« Daschs nu gan buhtu dohmajis: »Es wairs ne gribbu peewiltees.« Bet leelajs Kristaps dohmaja ween us to, ka sawu darbu, ko bij usnehmees, warretu ustizzigi padarriht, un pahrbriedde treschu reis pahr uppi. Schai reise tas uppmallā atradde warren' skaitu puifiti, kas gribbeja, lai to pahrneffoh. Winsch wis ilgi ne jautaja: »No kurreenes tu nahj? Us kurreen tu eij? Woi tu mannis jaw wairak reises fauzis?« Bet behrnu fanehmis, eebriedde uppe. Usnemmoht, tas behrns bij weeglis, bet us reis tas palikke warren smagris. Stiprajs milsu-wihrs, kas jaw dauds tuhkstofchus bij pahrneffis, wairs ne warreja us preekfchu tik, tam bij jaapstahjajs, un jaatspeeschahs us sawa leela sista. Tas tam bij brieddums, un kad winsch us to puifenu paskattijajs, tad redseja, ka winsch spihdeja, un winna drehbes mirdseja ween. »Ne bihstees wis, Kristap!« tas fazzija: »tew schehlastiba irr notikkufi; tu schodeen effi neffis Deewa dehlu.« Schohs wahrdus runnajis, tas pasubde. Bet kad Kristaps mallā nahje, atradde tas kahdu wihru, kas tam to isstahstija, zil leelu schehlastibu Deews tam parahdijis, un kas tam ja darroh, ja gribboh palike ihstems Kristus mahzeklis. Nu Kristaps atstahje sawu paganu tizzibu, likke fewi kristitees, un palikke par swehtu wihru. Sawu darbu, tohs zeklineekus par uppi nest, winsch strahdaja lihds mirschanu.

Zil no scha stahsta irr teefs, to ne sinu, bet tas irr teefcham teefs, ka mehš pastarā deenā, ja saweem nabbageem brahsteem palihdsejufchi un labbu darrijufchi, no Jesus muttes schohs wahrdus dširdehim: »Ko juhs weenam no scheem manneem wifs masakeem brahsteem effat darrijufchi, to juhs man pascham effat darrijufchi.« (Matt. 25, 40.)

P. — p.

Da praweescha Elisa siflis.

L i h d s i b a.

»Upjohs' sawus gurnus.« fazzija tas praweets Elisa us sawu puifi Seäsu, kad Sunemiterene to luhdse, lai winnas dehlu usmohdinajoh no mirroneem, »un nemm

mannu sifli sawâ rohka, un eij. Ja tew kas fastohp, tad ne fweizini to, un kad kas tew fweizina, tad ne atbildi tam; un leez' mannu sifli us ta puischa waigu: tad ta dwehfele eeksch wiinna atkal atgreesifees.»

Geäsus preezigs ar praweefcha sifli aifgahje, pehz kurra tas jau ilgi bij' rihkojis; jo fenn jaw tas kahdu brihnumu gribbeja darriht. »Us kurreen' tu ta steidsees, Geäsus?« fauze Zeüs, Mimsus depls, tam pakkat. »Mironu usmohdinah!« atbilbeja Geäsus, »redsi, schè ta praweefcha siflis.«

Leels pulks, fo jaunu gribbedami redseht, tam f'rehje pakkat; no wiffahm mahjahm un zeemeem, zaur kurreem tas gahje, leels tauschu pulks lihds gahje, gribbedami redseht, ka to puisf usmohdinafchoht. Ar tschalleem fofteem Geäsus teem gahje preefschâ, un kad tee bij Sunemè nahkufchi, peegahje tas un likke to sifli us ta puischa waigu. Bet tur ne bij bals, nedf juschana. Winsch grohfsija to sifli schâ un tà, us kreifu un labbu puffi, us augfchu un us semmi; bet puisfis ne usmohdabs, un Geäsus tikke apfmeets no ta tauschu pulka. Apkaunohfts tas greefehs atpakkat pee Elisa, un fluddinaja tam, fazzidams: »Tas puisfis naw usmohdees.«

Tad wehme Elisa sawu sifli un steidsehs us Sunemi, eegahje eekschâ, un aiflehdsse tahs durwis preefsch teem, un peeluhdsse to Kungu. Winsch uskahpe augfchâ, un apgullehs us to behrnu, un likke sawu mutti us wiinna mutti, un sawas azzis us wiinna azzim, un sawas rohkas us wiinna rohkahm, un isplehtehs tà pah'r ta behrna meefahm, teekams tahs safille.

Ar fo tad winsch usmohdinaja to mironu? Ar sawu fluffu un pasemmigu Deewa luhgfschanu, ar to dwaifchu sawas leelas pasemmisbas, un zaur to, ka winsch ne mefleja sawu paschu, bet Deewa gohdu.

»Nemm sawu behrnu,« fazzija winsch us mahtes, un tas lepnis Geäsus stahweja apkaunohfts.

P. — p.

Ko tu buhtu darrijis?

Widsemnè, 6 woi 7 juhdses no Rihgas, kahdâ frohgâ darbineeki no muifchas pahreedami turreja pufsbenu. Daehduschi weens wezzihfts sawu kulliti nolikke pee krahs us muhrifcha, un ar saweem zitteem beedreem pihpedami un stohpu allus isnehmuschi, wehl atpufsbamees h runnajahs. Va tahm starpahm eenahje kupzis, pufswahzeets; — ne sinn woi ohtra pufse bij Latweets woi Zggaunis, woi zits kas — — kas labbi brangi bij peedsehtis, nosehdeshs pee krahs us muhrifcha un us wezzifcha maifes-kullites. — Ne sinn woi wezzihfts to arr' tà bij nomannijis ka es, bet pehz taf to redseja, un kad gribbeja us mahju eet, gahje pee krahs un us pufswahzeescha tà teize: »Draugs mihtajs, pazelkees un atdohd mannu kulliti.« Woi zehlehs? Ne! — Plihtsch! — Wahzeets zirte wezzifscham par aufi, un schis pee — — semmes. — Man wiffi kauli notrihzeja! — Wezzihfts zehlehs, un wiinna zitti beedri, tee jaunekti, tuhlin f'rehje un gribbeja pufswahzescham mugguru tahdu paschu nomelloht, ka wiinna swahrkus; bet kas to dewe? Wezzihfts f'rehje widdu, un ka es brihnojohs, kad tas schohs wahrbus fazzija: »Mihki behrni, leekat wiinu meerâ; woi juhs ne sinnat, ka irr fazzihfts: »Juhs prahtigi buhdami, panessat tohs neprahhtigus!« — — — Kulliti dabhu

jis, ar zitteem, he wahrdu ne fazzidams, aifgabje uf mahju. — Dauds un daschadas dohmas man par scho notiffkumu zehlehs; bet kas wiffas warr aprakftiht? — Es arr' faskaitohs uf ta peedsehrufcha pufswahzeefcha un dohmaju: »Es tewi gan pamahjitu!« Bet ta wezzifcha pasemmigs prahts manni taf sawaldija un es dohmaju ta: Zik tew wehl ko mahjitees, fa tu tohs wahrbus warrefi pëepildih: »Ufwarri tu to tauuu ar labbumu!« Tad arr' wehl dohmaju: Buhtu brangs dsehrejs to plauku dab, bujis, tas gan ne buhtu agraki meeru taiffjis, kamehr abbi ar pufswahzeeti buhtu rihkli brangi peelehjufchi; — un fa pasaulë daschs, un ak dauds wehl tahdu irr, kas ne mas ahtram irr ne ko ne warr peedoht, ne ko panest; — fa dauds tahdu irr, kas tad ween meeru taifa, kad tam aismaffa, woi ar naudu, woi ar brandwihnu; — un fa dauds wehl tahdu irr, kas glufchi bes wainas, ohtram zehrt par aufi.

Ko tu no fcha notiffkuma mahzees? un ko tu buhtu darrijs? P. — p.—

Diwi draugi.

Diwi draugi gabje weenu zellu. Uf zellu tohs lahjis fateek. Weens lahzi eeraw dsijs drihs uffchahwehs kohka un ta isglahbahs; bet tas ohtris, kam prahta cenahje, fa lahtfchi maitas un nomirruschus zilwekus ne aiffkarroht, fritte pee semmes un islik, fahs fa mirris. Lahjis pee-seet to apohfchna, deggoni leek pee muttes un aufim. Bet kad schis dwaifchu ne mas ne wilke, lahjis dohmaja, fa tas effoht lihkis, un aifgabje prohjahm.

Kad tas, no kohka nokahpis, sawu draugu praiffija, ko lahjis schim pee aufs fazzjis? tad schis ta atbildeja: »Wiafch man to warren' augftu pateefibu atgahdinajis, lai es ne weenu par draugu ne tutroht, kas man arri behdas un breefmäs ne palihdoht.

P. — p.—

Sinna, jik naudas 26 Janwar, mehn. deenâ 1844 eeffch Rihges maffaja par daschahm prezzehm.

Par	Maffaja:	Subr. nauda. Kb. R.	Par	Maffaja:	Subr. nauda. Kb. R.
1	puhru rudfu, 116 mahzjinus smaggu	1 40	1	pohdu (20 mahrzineem) wasfu	6 50
—	meefchu, 100 mahrzin. smaggu	1 —	—	taba?a = = = = =	— 80
—	kweefchu, 128 mahrzin. smaggu	2 —	—	fweefta = = = = =	2 50
—	aufu = = = = =	— 70	—	dselses = = = = =	— 75
—	firnu = = = = =	1 50	—	linnu, frohna = = = = =	1 20
—	rupju rudfu, miltu = = = = =	1 30	—	bracka = = = = =	1 —
—	bihdeletu rudfu, miltu = = = = =	1 95	—	kannepu = = = = =	1 —
—	bihdeletu kweefchn. miltu = = = = =	2 50	—	fchëihtu appinu = = = = =	2 —
—	meefchu, putraimu = = = = =	1 40	—	nefchëihtu jeb prezzes appinu	1 20
—	eefala = = = = =	1 —	—	muzzu filku, eglu muzzâ = = = = =	8 20
—	linnu, fehklas = = = = =	2 1½	—	— lasdu muzzâ = = = = =	7 75
—	kannepu, fehklas = = = = =	1 40	—	smalkas fahls = = = = =	4 —
1	wesumu feena, 30 pohdus smaggu	4 50	—	rupjas baltas fahls = = = = =	4 25
barrotu wehrfchu galku, pa pohdu = = = = =		1 —	—	wahiti brandwihna, puffdegga = = = = =	6 —
			—	— diwdegga = = = = =	8 —

Beihw drikkcht. No Widsemmes General-gubernementes ruffes; Dr. C. W. Napierofky.

Latweeschu drauga

p a w a d d o n s

pee N° 3 un 4.

20 un 27 Janwar 1844.

P a m a h z i f c h a n a
preeksch teem, kas pehz ta ihsta debbes zella prassa.

No Wahju wallodas pahretulfofa.
(Zettortas nodalkas ohtra pufse libbs septitu nodalku.)

Neds nu, mihlajs lassitajs! ar kahdeem eenaidneekeem tew wifs apkahrt us to schauru zellu irr jakaujajs, un ar kahdeem kawelkeem tew jakawo; tahda breefmiba tew allas schin jastahw! Woi tu nu warri jell weenu fohli us to schauru zellu bes raisehm un bihsafchanahm, bes pascha aisleegschanas un pasauls nizzinaschanas, bes Deewa pee luhgschanas un mohdribas, un bes stipras zihnischanas, us kurre tu to spehku tif no ta Kunga Jesus ween warri dabbuht, pastahweht un to paschu prohjam staigah? Ak, tas muhscham ne buhs! Tapehz tas ne ween irr schaur, bet arri gruhts, breefmigs un mohku pilns zelsch, kas us debbes walstibu wedd. Bet mihlajs lassitajs, ne isbihstees no scheem eenaidneekeem un kawelkeem, no tahm kahrdinaschanahm un wiltibahm, kas tew us scho zellu preekscha stahwehs; neds schaubees sawa wahja spehka deht, ka tu tam wissam gan ne spehst pretti stahweht! Gan teef, weens pats tu tur zaur ne tapsi wifs, jo tu jau preekscha effi dsirdejis, ka tur dauds jo warrenas leetas preekscha, ne ka taws spehks spehj. Tapehz tew palihgs irr jamelle! Un ja tu mann' pee tam padohma deht prassi, tad par jo labbaku palihgu es tew schai leeta ne muhscham ne zittu sinnu teikt, ne ka Jesu Kristu, tawu un mannu Vestitaju. Winsch pats to zellu irr gahjis, un ar saweem affins sweedreem un nahwes zihnischanu tew to eelausijis, un peefohlijis, kad tu us to staiga, tew stipri aisstahweht, — apdohma, ka winsch taggad sehsh pee labbas rohkas ta Deewa spehka, un ka wiffi winna eenaidneeki winnam nu irr par kahju pamesli. Winsch gribb, lai tu pee winna turrees un winnam pakkat staiga; un ja tu to darri, tad winsch irr apfohlijis, preeksch tew wiffus schohs baideklus uswarreht un tawu firdi eestiprinahht kahrdinaschanas laika. Winsch, kas par tew pee krusta kohka kahre un nahwe nobahle, — winsch tad pats pehdigi tew rahdih to jauku un preezigu gallu schi gruhta zella, prohti: to muhschigu dsihwofchanu, swehtibu un pilnu laimi, kas muhscham ne beigsees, un kas tew ne isfalloht pah pahrim atlihdsinahs to zeefchanu un tahs puhles, to zihnischanu un tahs mohkas, ko tu us scho zauru zellu, pa kurre winsch tew waddija, effi zeetis.

Kungs, mahzi man! Es ne sinnu,
Kur greestees warretu!
Tur redsu schauru tazzinu,
Schè plattu leelzellu.

Schè pasauls preeki labbina:
Nahz', ar mums beedrojees;
Ir meef un affins stubbina:
Lè tewim labbi ees.

Ur warru nahk tee wirsu man,
Gribb manni paraut libbs;
Bet firdi lehna bals atskann:
Ne klaus teem tif driht!

Kad tee tew mihli labbina,
Un sauz: meers, drohschiba!
Tad ne klaus teem, tur wiltiba
Irr septinlahrtiga.

Zà krahpi tas plattaj's pasaul's zelsch,
 Kur gallà elle irr,
 Us fo tee pasaul's behrni melsch,
 Kam fahrumi Deew's irr.
 Bet luhl', wir's schaura zekina,
 Zur stahw tas lautaj's Zehrs,
 Kas par tew nahwi baudija; —
 Tam üstizz Deewa behrns.
 Tas sauz tew: nahz', man peekerrees,
 Tew warru palihdscht;

Ar pasauli ne beebrojees;
 Za tew gribb nonahweht! — —
 Kungs! mahzi pat's scho zeklu man,
 Wir's ka man jaturrahs,
 Lai eijoh't krust's un' nosfumschan'
 Gan daudsreis usspeeschah's;
 Tas tatschu aisdwedd debbesis,
 Us muhsch'gu dschwoschan'. —
 Scho zeklu tu pat's staigajis,
 To palihds staigah't man!

V.

Matt. 7, 13, 14. Tas zelsch irr plats, kas us pasufchanu wedd un dauds irr, kas us to staiga; tas zelsch irr schaur's, kas us dschwibu wedd, un mas irr, kas to atrohd!

Gan tizzu, ka tew, mihtaj's lassitaj's, preekschaja nodalka jau buhs pahreezinajuse, ka tai meesai dauds labbak patihl, us to plattu, ne ka us to schauru zeklu staigah't. Ko tas Kungs tannis preekschaj's wahrd's apleezina, kahds pulks us weenu, un kahds pulks us ohtru zeklu staiga, tas irr ihsta pateefiba, un tu to bes schaubifchana's warri tizzeht, un arr' tizzefti. Bet kad meh's taggad effam apschmuschees, to itt pareisi pahrdohmah't, un tu wehl weenu ihstu un pateefigu apleezinaschanu labpraht gribbi dsirdeht no tam, ka tik mas irr, kas us to schauru zeklu staiga un tohy swehti, tad meh's taggad gribbam scho apleezinaschanu un pamahzifchana ta, ka Deewa swehti raksti un prahtigu lauschu peedschwoschana mums stahsta, preekscha nemt un gruntigi sawa starpa apdohmaht.

Pats Kungs un Pestitaj's mums scho buhschanu flaidri parahda, ne ween tai preekschaja weeta, bet arri pee Matt. 20, 16. un 22, 14. Kur winsch flaidri isfauz: »Dauds irr aiginati, bet mas isredseti!« Un schahdus wahrdus meh's wehl daschâs weetas winnu stahstos atrohdam, no kurreeem meh's weegli un flaidri warram fapraft, ka deemschehl! leels irr tas pulks, kas par Deewa walsstibu un sawas dwehseles muhschigu labklahschanu itt ne fo ne behda. Pee Luhl. 13, 24. tas Kungs fakka, ka dauds gan gribbehs ee-eet zaur teem schauereem wahrteem, bet ne warrehs ee-eet. Un kad meh's nu wehl redsam, ka tas leelakaj's pulks starp zilwekeem us to ne buht ne dohma, un ne gribb ee-eet, bet bes wissahm ruhpehm dehl sawas dwehseles muhschigas labklahschana's schahm dschwes gabdashanahm un preekeem ween padohdahs; zil tad nu gan wehl buhs, kas speesees ee-eet zaur teem schauereem wahrteem? Tas Pestitaj's pat's flaidri fakka, ka tik tee, kas to debbes walsstibu ar warru pee few rauj, tur nahks eekschâ. (Matt. 11, 12.) Bet kad nu tas leelakaj's pulks nedf auksts, nedf karsts, bet remdens irr, fo no muttes wajag isfptaut (Zahn. parahd. 3, 16.); un tas pulks, kas wehl ar wissu spehku prett to walsstibu ta Kunga Jesus karro, arri masaks naw; fakki jell, zil tad gan tahdu buhs, kas publejahs ee-eet tai debbes walsstiba? Tas Kungs atkal apleezina (Matt. 7, 21.), ka ne wissi, kas us winnu fakka: Kungs, Kungs! ee-ees debbes walsstiba; bet tik tee, kas winna debbes Zehwa prahtu darra. — Kad to nu ne warr leegt, ka tas leelaj's pulks wehl Jesu ne weenreis par sawu Kungu un meisteri ne arsiht, un no teem, kas to jau darra, ta leelaka dalka irr tahdi, kas tik ahrigi winnu gohda un ar mutti ween winnu pee-

mim' un pee tam ne pehz Deewa prahta, bet pehz fawu paschu grehzigu meefas prahtu dshwo, — tad apdohma, mihtajs lassitajs, zil tad gan tahdi wehl warrehs ra stees, kas ne taps no debbes walstibas isflehti?

Un kad nu atkal tik tee to Deewa walstibu redsehs, kas buhs no jauna pee d simufchi (Zahn. 3.), tad atkal itt mas tas pulzinsch rahdajs. Zo tahdu itt mas sumis irr atrohnamis, kas ko sinn no tahs garrigas atdsimschanas, un no tam, ka tam meefigam zilwekam tad pa wissahm wajag zittadam tapr, un ka tas tik noteek zaur firds fagrauschanu, zaur ihstu grehku noscheloschanu un atgreefchanu, un zaur to dshwo tizzibas spehku, kas ween no Deewa garra nahf, un zaur ko ween tik warr tohs augtus tahs jaunais dshwoschanas parahdih. Woi mehs tad dauds warram atrast, kas dalku dabhuhs pee muhschiga debbes preeka? — Ja tee ween atkal Kristum peederr, kas fawu meesu irr krussta sittufchi, ar tahm kahri bahm un eekahroschanahm, un ka tee ween tik to Kungu redsehs, kas tai sweht tischana! dsennahs pakkat (Ebr. 12, 14.), un kad turpretti to nomannam, ka gan drihs iflats fawu meesu padohd tahm pasauls kahribahm, un tik scheem semmes pree keem pakkat dsennahs, tad atkal ne buht ne warr tizzeht, ka dauds nahks pee to swehtu draudstibas un pee tahs debbes gohdibas. Un ja tas raksts flaidri parahda: (1 Zahn. 3, 14.) ka tas, kas fawu brahli ne mihl, paleek nahwe, tad jau buhs tam Kungam us teem, kas pehz winna wahrda schè tohs nabhaga brahtus, tik labb, ka winnu paschu, naw ehdinajufchi, dsirdinajufchi, gehrbufchi, kohpuschi, nedz zittu mihs lestibas darbu teem parahdijufchi, tur pastara deena tohs bahrgus wahrbus fozzigt: »Eita nohst, juhs nolahdeti, muhschiga ugguni, kas irr sataifihst tam wellam un winna engekeem!« — Ja nu mehs wehl to effam peedshwojufchi un wehl taggad redsam, ka tas fakkams wahrds to pasauli walda: »Katr is irr few tas tuwakajs,« ka ta brahliga mihslestiba un firdschehlstiba gan drihs pasaulè ne buht naw atrohdama, bet turpretti, kur tik ween flattamees, flaudiba, eenais diba, wiltiba, kildes, sahdsiba u. t. j. pr. azzim redsoht peenemmahs; — kad to pareisi wehra nemmam, tad teescham tahdas dohmas prahta nahf, ka elle — lai Deews ne dohd! — Winsch ween tik wissu pareisi un flaidri sinn, — ka elle buhs jo pilnaka, ne ka debbes. Tapehz

Ne pasaujees zaur baggatib',
Zaur leynib', kahrum', firdsblehdib'
No wella few apmahniht!
Plett' azzinas, un aplusho,

Zil mas to taifnu, zil dauds to,
Kas grehkeem dohdahs gahniht!
Tad pahrbaud' jell ar apdohmu,
Pee kahda pulka peederr tu!

Kad nu tee stahsti no wezzeem laikeem mums schai buhschanà tohti derrigu sinu dohd, tad lai mehs taggad pa reisi tahs pamahzischanas wehra nemmam, ka tee paschi mums pateesi leezina, ka mas swehti taps; ka tawa firds tohp pahrleezinata un tawas azzis ardarritas, ka tu warri eeraudsiht, kahda taunumà ta pasauls allaschin gull.

Kad Deews to pirmu pasauli fohdija, tad tappe dauds fimts tuhstoschi grehzi neeki zaur teem grehku-plushdeem nomaitati, un astonas dwehseles tik bija taifnas un tappe isglahbtas. (1 Mohs 7, 1.) Kad pehzak Deews tas Kungs Sodomu un Gomoru winnu leelu grehku deht isdelbeja, ar ugguni no debbesim tohs fohdidams, ne

atraddahs stary tabdu ne-isskaltamu pulku ne desmirs taifni. (1 Moos. 18, 32.) Zif bija ischetras dwehseles, ko Deews gribbeja isglahbt; bet no schahm paschahm wehl weena atraddahs nederriga, ka Lotta seewa, ko tam Rungam wehl lihds ar to lahstu us zekku waijadseja samaitaht. (Genes. 19, 15.) No feschreis fimts tuhstoscheem wihreem, bes wehl leelaku pulku to wezzu, to seewu un behrnu, ko Deews ar sawu stipru elkoni no Egiptes semmes, no ta wehrgu namma iswedde, zaur sawu nepaklawfischhanu un leclu pahrgalwibu, tik diwi, Josuus un Kalebs, bija zeenigi tai apfohlita swehta semme ee-eet (4 Moos. 14, 30.), un tas Apustuls Pahwils to ka kahdu skaidru preekfschihmi ta nahkama laika jeb pastaras deenas wisseem preekfsch azzim leek. Un to meh's paschi wehl ikdeenas peedsihwojam, ka taggad ne buht masak nepaklawfischhanas, pahrgalwibas un grehki stary laudim ne rohnahs, ka stary winneem Israelta behrneem tuknesi; un ja no winna leela pulka tik diwi, zik tad gan no schi leela pafaules pulka tai muhschigâ swehta duffeschanas semme ee-ees? Un Jesus laika! Zik dauds tuhstoschi ne klausija winna mahzibas, bet kahds mas' bija tas pulzinsch, kas winnam pakkat staigaja! Un woi wehl stary to masu pulzinu to diwi padefmitu, kas winnam pakkat staigaja, ne bija weens tas wiltineeks? Tee Apustuli pehz sawa Kunga un meistera nahwes un augschamzelschanas isgahje pa dauds pilsefeh'teem, bet tik rettâs, rettâs weetâs tee kahdu masu draudsibu warreja salaffiht, un dauds weetâs teem waijadseja tohs pihschtus no sawahm kahjahm us teem krattih't. Bet wehl schinnis rettâs pilsefeh'tâs tee tappe lihds ar teem, kas winneem tizzeja, no daudseem waijati un mohziti, un tik retti winneem peekritte. Pehz to Apustutu nahwes gan tas kristigs pulks jo stipri peeauge, bet ihsti tizzeje palikke allaschin masums, ta ka ne ilgi pehz to Apustutu laiskeem kahdam mahzitejam ar nopuhschhanu spreddiki ta bija jarunna: »Ko juhs dohmajat, manni klausitaji, zik dauds goh'digu un deewabih'stigu gan warr buht muhsu draudsê? Zik dauds schê gan warretu buht to dwehsetu, ko Deews sawâ dsihwibas grahmata buhtu eerakstijis? Bailes man usnahk, kad es to usdohmaju, un breefmigi irr dsirdeht, ko es taggad runnaschu! Tatschu es gribbu runnaht, ko es pats esmu peedsihwojis, un jums buhs dsirdeht, ko es runnaschu! Stary scheem dauds tuhstoscheem, warr buht, kahdi fimts roh'dahs, kas ta rah'dahs, ka tee taps swehti; ja! es ne tizzur, ka tik dauds buhs, kas ihsti taps swehti! Memmeet tik paschi wehrâ, ka tee wezzi padoh'dahs flinkumam un dserschanai, tee jaunekki kahrtu spehleschanai un lepnibai! Tee wihri dohdahs negah'dibâ, tahs seewas netih'ribâ un wehlibâ! Tahs meitâs leppofchanai un neschlihs'tibai! Ak zik dauds bes laulibas behrnu man ne waijag pa gaddu kristih't! Kahda neschehlastiba tohp redseta pee baggateem, un kahda wiltiba pee teem nabbageem! Tee mahziti zilweki padoh'dahs leekulibai, un Deewa swehtu wahrdu pahrgroh'sa; tee ammatneeki dohdahs apfimeeschana un krahpschana! Kahda bahrd'siba un speeschana naw redsama pee teem warreneem, un kahda pahrgalwiba un pretti-turreschana turpretti stary teem pawalstneekem! Kahda dsihschana naw pee wisseem us grehziigeem pafaules neekem, un kahda nebehdaschana un kuh'triba us paschas dwehseles muhschigu swehtibu! u. t. j. pr.« — Kad nu schis wihrs taggad preekshâ nahktu, woi winsch par mums gan warretu labbaku leezibu doht? Woi tahdi grehki stary mums wairs naw atrohnami? Ak mishtajs lassitajs! skattees tu pats tik sawâ sirdi

ween, un es tizzu, ka tu pateefi arri daschus no scheem' grehkeem tur atrabbisi, un zittus, kas jau no fenn beenahm tur buhs eefaknojuschees! — Du redsi, ta tee stabsti no wezzeem laikeem mums pateefi skaidri mahza, fahds mass tas pulzinsch, kas taps swehts. Tapehzi, mishtajs lassitajs, lai mehs to behdigu buhschanu, kurrâ ta pafaule gull, pateefigâ firdi apdohmadani, sawas rohkas faleekam un sawas firdis pazekkam us schehligu Deewu, un ta nopuhschamees:

Al kahdas bailibas
 Schè kristiteem atrohдахs!
 Teem gauſchi jafargahs,
 Ka grehldòs ne padohдахs.
 Par dwehpl'es lablafschan'
 Teem gan buhs ruhpetees; —
 Tik, tik tà taifnajs stahw!
 Kâ grehzn'eeks pastahwehs?
 Reds, pirma pafaule
 Ur breefmahm pohstâ gahje;
 Tik dwehpl'es astonas
 Preeksch Deewa tur pastahje.
 Ne desmits taifnu bij
 Geksch Sodom' blehdibas.
 Tik dalka zettorta
 No fehlas augtojahs.
 Tik diwi eegahje
 Lai semmè Kanaana.
 No diw' padefmiteem
 Weens kritte pafuschana.
 Tik weens bij pateizigs
 No desmits spittal'geem.
 No desmits jumprawahm
 Bij peezaòs gudras ween.

Un wehl dauds sinnaòs irr,
 Kas mums to pafchu rahda,
 Ka jau tas leelaks pulks
 Ne buht par dwehpl'li gahda;
 Kas dshwo, kâ ar nahw'
 Tee buhtu derrej'schi,
 Un kâ ar elli tee
 Jau buht' nospreedufchi!
 Al Deews! kad es to wiff'
 Pahrdohmaju no teefas,
 Tad firds man trihz un drebh,
 Un isleht gribb no meefas:
 Man pahrunem schaufchalaòs,
 Tahs aufis ruhzi un stann';
 Ta mehle stihwa tohp,
 Un azzis apfihb' man!
 Kaut tawa bihjaschan'
 To lauschu firdis laustu,
 Ka grehkus atfihhtu,
 Tohs tew no firds nogauftu.
 Lai netizziba subd,
 Lai wiltus nostahjahs;
 Lai aklam fahribahm
 Ne weens wairòs padohдахs!

VI.

Ebr. 4, 1. Tad nu lai mehs bihstamees, ka jelle ta apfohlischanâ, winna duffeschana ee-eet, ne tohp aiskaweta.

Schinnis wahròs tas Apustuls tew skaidri preekschâ leek to, kas preekschajâ no dalkâ irr mahzihts, prohti: ka allasch irr bihts mass tas pulzinsch to deewabihjigu; un tew gribb usmohdinaht, ka tu ne arri lihds ar to leelu pulku scho dahrgu laimi fewim ne saudet. Un pateefi! schee wahrdi tew labbi pee firds ja-leek un allaschin ja=apdohma, ka jelle ta apfohlischanâ, winna duffeschana ee-eet, pee tew ne tohp aiskaweta! — Ta pafaule tahdu mahzibu pa wiffahm ne warr panest; ta eet tai fluffinam garram, kad tik mas warr; bet kad nu ne kahdâ wihsè ne kur ne warr greestees un teefcham schis Deewa wahròs irr ja-klausahs, tad tee to us wiffadu wihsè mekle apgrohsht, un ishmeij. Un tohs, kam wehl irr firdspatikschanâ pee ta swehta Deewa wahrda un to gribb usnemt par kahju spihdekli un gaischumu us wisseem saweem zelleem (Dahw, ds. 119, 105.), tohs ta pafaule mekle darriht schaubigus, pahrunnâ dama: kas gribb swehts liktees, tas wehl effoht jo leelaks grehziineeks, jo kas nu no grehkeem warroht isfargatees? Kas schinnis laikòs fo warroht pehzi grehka ismekleht,

Kad tik warr us preekschu tapt? Zeb atkal: nu turrees, turrees tu pee sawas Deewa taifnibas, gan tu redsefi, kã tew kãhdureif ar sawu Deewa taifnibu ees. Rã Zjaba 2, 9. un Tobijas 2, 14. seewa faweem wihtreem pahrmette. Us schãhdu un zittadu wihti ta pafaule teem mekle tahs labbas apnemfchanas isdeldeht, un winnu firdsmeeuru un dwehfeles laimi maitaht. Bet tahdas behdas peedfihwodams, peeminni, mihtajs lassitajs, ka bittite faldu un smekligu meddu no pukkeem isfuhz, bet kad nahwigi swehri tahs pukkes apohschne, tad tahs arri paleek nahwigas. Tãpat arri tas swehtajs Deewa wahrds irr schekhts un derrigs, bet kad ta pafaule ar sawu wiltigu mehli to pahrgrohfa, tad tas dwehfelehm warr fahdeht; un fãhtans, kam daschãhrt bail, ka ta pafaule kãhdureif no sawa grehku meega ne usmohstahs, kad ta fãhke weenteesfigi tizzeht, kãhds mass tas pulzinsch, kas taps swehts, un zaur to firdi fabaidita, atstãhjahs no saweem nikneem grehku zetteem, un ka tas fãhtans irr tas ihsts nahwigs swehrs, kas to Deewa wahrdu tã allasch mekle famaitaht, un no weenteesfigahm swehtahm mahzibahm nahwigas sinas iswelk, un ar tahm sawu paklausigu pafaules behnu firdis famaita, ka tee tahdas swehtas mahzibas lassidami ne paleek tizzigi, bet wehl jo netizzigi, ja! par tahdahm pamahzifchanahm wehl eeniknojahs un tihfchi grehkodami tahm spihste! Bet tu, mans kristigs lassitajs, ne leezees few pahrrunnãht no tahs grehzigas pafaules, bet paleezi pastahwigs pee ta fwehta Deewa wahrda, un ko tas tew mahza, to tizzi ar weenteesfigu prahtu; — tizzi, ka no ta ween nahk wiffa swehriba, tapehz, ka tas pats muhschigi paliks, kad semm' un debbes suddihs, jo tas irr ta muhschiga Deewa gudriba patti. Tãpat arri tizzi zeeti, ka tahs mahzibas schãi pamahzifchanã irr pilnas dwehfeles swehtibu, jo tahs irr eeksch to muhschigi muhscham paleekamu swehtu Deewa wahrdu dibbinatas, un tahs fãidras isstãhstifchanas, kas ar weenteesfigu prahtu no Deewa swehteem wahrdeem irr smeltas un arri katrã weetã ar to fãderr', apdohma swehtã pateefbã!

Kad tas Apustuls Pahwils teem laudim bija stãhstijis, ka no teem Israeta behrneem, kas tuknefi bija, masums tai apfohlitã Kanaana semmẽ eegãhje, tad winsch, kã no jauna sawu balsi pazeldams, wisseem peesauz: »Tad nu lai mehsh bihtamees, ka ta apfohlifchana, winna duffeschana ee-eet, ne tohp aislaweta.« Un pehz to, kad winsch kãhdureif bija stãhstijis, ka wiffi gan tezzehs, bet weens tik dabbuhs to gohda-makfu (1 Kor. 9, 24.), winsch ne fakka, lai paleekam atpakkat, lai bihtamees un schaubijamees, ka mehsh to gohda-makfu gan ne panãhksim, bet eedrohshinadams usfauz: »Tezzeet tã, kã juhs to panãhkat!«

To tu nu redsi, mihtajs lassitajs, ka zaur scho mahzibu, ka mas irr to isredsetu, kas taps swehti, tu ne tohpi nobaidihes un schaubigs darrihes, bet pamuddinahes, ar jo leelaku karstumu dshitees pehz dwehfeles muhschigu labklãshchanu, Deewu luhgdams, ka winna swehtajs gars tew us to par palihgu nahktu. — Ja tu jau schleetahs effohes us to dshiwibas zekku, tad peeminni, ka ne muhscham wiffi, kas dohma us to debbes zekku effam, debbes walstibã nahks, ka tu ne peewillees, bet ar apdohmu pafaule dshiwu un ar ween sawu firdi pahrbãudi, kã ta isturrahsh. Allaschã turreedamees pee Deewa swehta wahrda un pee pasemmigas firfnigas swehtas luhgshchanas, bes ka ne weens ne warr tapt swehts, un us ko tew no sawas dabbigas buhschanas ne kãhda

patifschana naw. Ja tu buhtu atkal — fo es muhscham ne gribbu dohmaht, nedf zereht — ihsts tihschajs grehziueks, kam wehl ne kad ne buhtu prahta nahjis, no teefas farwu dwehfeles muhschigu labklahschanu apdohmaht, un kas ar leekulibu farwu firidi samaitajis, tad lai ka sibbens tawâ dwehfele un tawâ apzeetinata firidi schis wahrds eefchaujajs: »Daudf irr aizinati, bet mas isredseti!« un zaur to paschu tawu samaitatu buhschanu tew par breefmigu istrubzinafchanu preeksch azzim stahda; tomehr, lai tas tawâ firidi ta ne eefchaujajs, ka tas tew schaubifchanâ un netizzibâ ne eegrubstu, bet ta, ka tas to fatrizzina, un rahda, us kahbu samaitatu zelku tu staiga, un zaur to taptu atgreests us labbakahm dohmaht, ka tawâ dwehfele taptu dfeedinata: tapat ka stipas' sahles to meefu gan pahremm un salausch, tomehr ne samaita, bet dfeedina. Ja tas pee tew noteeek, un tu ar fwehteem Deewa wahrdeem atspirdsinahes, kahro pee Kristu tapt un muhschigu dshwofschanu eemantoht, un pehz to tik ilgi dsennees, famehr jau to dwehfeles meeru farwâ firidi nomanni, woi tu tad us zelkeem krisdams Deewam firfnigu pateizibu ne fazzitu par schahdu fwehtu pamahzifschanu?

Labb' tam, kas par dweh'li gahda,
Scheitan Deewu bihdamees;
Tahds tad drohschu firidi rahda,
Kad sahlf drohschi baiditees.

Labb' tam, kas ar fwehtu prahtu
Deewu kuhf schai fweeschumâ,
Lapehz, ka tam lauschahs klahu
Pasaul' farwâ trakkumâ.

Labb' tam, kas stahw deen' un nakti
Gattawes, gurnos apjohsees,
Spirgts un mudris us to wakti,
Kad tas fehniensch mahjâs ees.

Labb' tam, kas pee laika gahda,
Ka tam ehe trauzindes;
To tas bruhdgans ne atstahda,
Bet tam kahsu preekus dohs.

Tawu behrnu gans tu effi —
Tew nei meegs, nedf fnauschana.
Tu ar palihgu man neshi,
Kad es gurstu zeefchanâ.

Kaut to pasaul' pahrspeht warru,
Mohdrigs buhdams allaschin!
Kaut, kad saukfi manni garru,
Meerigs beidsu dshiwibin'!

VII.

Ezekiel 33, 11. Tik teescham, ka es dshwoju, falka tas Kungs Kungs, man ne patihf ta nahwe ta besdeewiga!

Pee wiffas lihds schim dsirdetas apleezinaschanas, ka ta mahziba, ka tik mas irr to gohdigu un deewabihjigu zilweku pasaulê, ka ta mahziba tew par fwehtibu un dwehfeles dfeedinafschanu effoht dohta, tu wehl, kas sinn, ne spehji to netizzibu farwâ firidi noslahpeht un to ihstu pateesibu fanemt, dohmadams: Woi tas wifsgudrajs, fwehtajs un wifschehligajs Deews tik dauds tuhstoschu millionu zilweku us to buhtu raddijis, ka tee muhschigâ pohsta eetu? Woi tas ta warretu buht? Ta tu dohma, un, sinmams, zilweks tew us to pilnam ne warr atbildeht, bet Deewa wahrds to warr. Lai mehstadeht to peeminnetu Deewa wahrdinu pareisi apdohmajam: »Tik teescham, ka es dshwoju, falka tas Kungs, man ne patihf ta nahwe ta besdeewiga!«

Woi bes wiffas isstahstifschanas schis fwehtajs Deewa wahrds pats jau skaidri ne apleezina, ka Deewam ta waina naw, — ja! winnam tas gauschi schehl, ka tik dauds kaudis samaitajajs.

Ja tu, mihtajs lassitajs, lihds schim wehl effi schaubijees, ka tas buhs ar to leelu netizzigu pulku? Woi tad Deews, kas tatschu tohs wiffus raddijis, atkal bes apschefte,

fchanas tã nelaimigi nofohbihs? tad ne kas tew ne warr us stipraku tizzibu greest, kã tee preekschaji wahrbi, kurrõs winsch swehredams fakka, ka winnam naw patikschanã pee grehziineeku nahwes, un ka winnam gauschi schehl, ka tam leelam pulkam buhs tabdã muhschigã nelaimẽ krist. Tik teescham, tã winsch fakka, tik teescham, kã es dsihwõju, man tas ne patihk. Un pee ko winsch wehl jo zeetaki warretu swehrecht, kã pee sawas muhschigi muhscham paleekamas dsihwibas? un tik teescham, ka winnam irr scht muhschigi muhscham paleekama dsihwiba, un tik teescham, ka winsch wisseem dohd dsihwibu, spehku un preeku, un teem tizzigeem zilwekeem pehz nahwes to muhschigu dsihwoschanu, tik teescham winnam ne patihk ta grehziineeka nahwe!

Pahr teem pasuddinajeem grehziineekeem schelodamees, winsch zittã weetã fakka: (Jer. 8, 21.) »Man ta firðs truhkst tahs satreekschanas deht mannu tauschu; es esmu nejauks tappis, isbaile irr manni fanehmusi.« Ka winnam schehl pahr teem grehziineekeem, un ka winnam tohs ne tihk fohdihk, parahda tee wahrbi: (Jer. 31, 20.) »Woi Ewraims man naw weens dahrgs dehls, weens dischans behrns? Jo kamehr es us winnu esmu runnãjis, peeminnu es winnu peeminnedams, tapehz truhkst man ta firðs pahr winnu, es apschelodamees pahr winnu apschelofchohs.« Un atkal: (Jer. 3, 12.) »Atgreesees, tu atkahpejs Israels, tad es ne likfchu sawu dusmibu pahr tewi krist. Jo es esmu schelligs, fakka tas Kungs, un ne gribbu muhschigi dusmotees.« Itt skaidri to parahda tas swehtajs Deewa wahrds, ka tas naw Deewa prahts, ka kahdam buhs pasust: (2Peh. 3, 9.) »Deews irr lehnpahtigs prett mums, ne gribbedams, ka kahdam buhs pasust, bet ka wisseem buhs greestees us atgreeschãnu no grehkeem.« Un (1 Tim. 2, 4.) »Deews gribb, ka wiffi zilweki muhschigi tohp isglahbti un nahk pee atsihschanas tahs pateefibas.«

Nu redsi, mihlajs lassitajs, zit dands apleezinaschanas mehs ne atrohdam swehtõs rakstõs, kas pateesi rahda, ka Deewam tas ne patihk, ka tas leelajajs pulks winna bahrgai fohdibai pretti steidsahs; bet ka winsch irr tas wisscheschligajajs Deews, kas wiffu sawu raddijumu labbumu ween gribb; tomehr arrj irr tas taifnajs Deews. Ja nu tas leelajajs pulks, to plattu zellu mihledams, winna wahrdeem ne klausa, un winna schelastibu sinahde, tad ta naw Deewa, bet to zilweku pascha waina, ka winnam tohs buhs fohdihk.

Grehziineeki, nahzeet klastu,
Slaweht Deewa laipnibu!
Winsch ar mihlu Tehwa prahtu
Lahpraht usnemmi grehziineeku:

Gribb to glahbt no nahwes rohlahm
Un iskraut no elles mohlahm.
Par to Deewu slawejeer,
Alleluja nobseeheet!

51.

J a u t a f c h a n a s.

- 1) Kurra wihra lihki paglabbaja appakfch tohti leelu afminu=koßpu?
- 2) Kas tas tahds wihrs bija, ko laudis eeksch wahrteem tã faminne, ka nomirre?
- 3) Kas tas tahds wihrs bija, kas mahke strahdaht eeksch selta un subraba, warra, dselses, afmineem, kohkeem, purpura un pasillumã, un smalkahm dsihjahm, audeklu, dahrgu farkanumu un wiffadu israkstiru darbu darriht un wiffas gudras lectas isdohmaht? 36.

Wrihw drikkcht. No Widsemmes General-gubernementes pusses: Dr. C. W. Napierofy.